

חוות דעתו המלאה של יושב ראש הוועדה המייעצת למינויים לתפקידים בכירים, נשיא בית המשפט העליון (בדימוס), פרופ' אשר גרוניס:

1. ביום י"ד בכסלו תשפ"ו, 4.12.2025, פנה אליי, כיו"ר הוועדה, ראש הממשלה, ח"כ בנימין נתניהו, על מנת שהוועדה תבחן את מועמדותו של האלוף רומן גופמן לתפקיד ראש המוסד למודיעין ולתפקידים מיוחדים (להלן – המוסד).
2. הוועדה הוקמה מכוח החלטת הממשלה מס' 3839 מיום 27.5.2018 (להלן – החלטת הממשלה). על פי החלטת הממשלה על הוועדה לחוות דעתה באשר "לטוהר המידות במינוי" של שבעה בעלי תפקידים בכירים ביותר בשירות המדינה, אחד מהם ראש המוסד.
על פי החלטת הממשלה והכללים סדר הדברים בהליך מינויו של ראש המוסד הוא זה: הצעה של ראש הממשלה את המועמד מובאת לוועדה, החלטת הוועדה מובאת לעיונו של ראש הממשלה, החלטה של הממשלה בדבר המינוי. המבחן של "טוהר המידות במינוי" חל לא רק על המועמד לתפקיד אלא אף על מציע המועמד, בעניין זה ראש הממשלה (בג"ץ 1570/07 עמותת אומץ נ' השר לביטחון פנים (25.2.2007)). משמע, במקרה זה המבחן אמור להיות מובא לגבי האלוף רומן גופמן ותחילה, מבחינת סדר הדברים, לגבי ראש הממשלה, ח"כ בנימין נתניהו.
3. בהחלטת הממשלה, שקבעה כי לעניין המינוי יובא מבחן "טוהר המידות", נאמר כי מטרתה "להבטיח כי לא יעשו מינויים לא ראויים, בין היתר מסיבות כגון זיקה אישית, זיקה עסקית, או זיקה פוליטית לשר משרי הממשלה". כפי שקבע בית המשפט העליון, יש ליתן משמעות רחבה למושג "טוהר המידות" שבהחלטת הממשלה (בג"ץ 1570/07 הנ"ל). זאת בשל הכוח העצום של הגוף הרלוונטי ושל העומד בראשו, במקרה זה המוסד והעומד בראשו.
4. ביום 10.12.2025 פרסמה הוועדה הודעה לציבור בדבר כוונתה לדון במועמדות של האלוף רומן גופמן לתפקיד ראש המוסד. בעקבות הפרסום קיבלה הוועדה מספר תגובות ובהן התנגדויות למינוי. הוועדה קיימה לאחר מכן מספר ישיבות ובהן דנה בנושא. בישיבות נשמעו דבריהם של מספר אנשים שזמנו על ידי הוועדה וכן דבריהם של ראש הממשלה ושל המועמד.
5. כאמור, את מבחן "טוהר המידות" יש להשית לא רק על התנהלותו ותפקודו של המועמד לתפקיד אלא אף על אלה של המציע את המועמד, במקרה דכאן של ראש הממשלה. מסכים אני עם עמדתם של שלושת חברי הוועדה לפיה לא נמצא פגם בהתנהלותו ובתפקודו הרלוונטיים של ראש הממשלה מבחינת "טוהר המידות". דעתי שונה מדעתם ככל שמדובר בהחלטתו של מבחן "טוהר המידות" על התנהלותו ותפקודו של האלוף רומן גופמן בתקופה מסוימת. לדעתי, אכן נפל פגם מבחינת התנהלותו ותיפקודו בכל הנוגע להפעלתו של האזרח הקטין אורי אלמקייס על ידי אוגדת 210 במשך מספר חודשים בשנת 2022. בתקופה זו פיקד על האוגדה תת-אלוף (בדרגתו אז)

רומן גופמן. הוא נתן אישור למסור לאלמקייס נתונים ועובדות לשם הצגתם דרך טלגרם לאנשים שונים, כולל גורמי אויב, למטרת השפעה והונאה. אנשי צבא נוספים מיחידות אחרות מסרו לאלמקייס נתונים ועובדות אחרים אלא בלא אישור. חלקם הועמדו לדין ואחד מהם נדון לשנתיים מאסר.

6. הבחינה של "טוהר המידות" במקרה הנוכחי מחייבת בדיקה והתייחסות לסוגיות הבאות:

א. האם האוגדה הייתה רשאית להפעיל את האזרח הקטין אורי אלמקייס (מדובר מסוף ינואר 2022 ועד אפריל 2022).

ב. האם מפקד האוגדה היה רשאי ליתן אישור להפעלתו של אורי אלמקייס.

ג. אם הייתה סמכות ליתן רשות להפעלה, האם סמכות זו חלה גם לגבי הפעלתו של קטין, שכן אלמקייס היה קטין בתקופה הרלוונטית.

ד. האם מפקד האוגדה ידע שמופעל קטין.

ה. מה הייתה תשובתה של האוגדה ותשובתו של מפקד האוגדה משנשאלו על ידי גורמי צבא שבחנו את העניין האם הפעילו את אלמקייס.

ו. האם נמסר לאלמקייס חומר מסווג בנוסף לחומר הלא מסווג והאם תא"ל גופמן ידע על כך.

ז. משנודע לאוגדה על מעצרו של אלמקייס, האם הודיעה לגורמי המעצר כי הפעילה את אלמקייס.

ח. מתי נודע למפקד האוגדה שאלמקייס נעצר.

ט. משנודע למפקד האוגדה על המעצר, האם נקט צעד כלשהו והאם היה עליו לנקוט צעד כלשהו.

7. משתינתן תשובה לשאלות האמורות אפשר יהיה להתייחס לסוגיית "טוהר המידות". יש להבהיר כי אין חפיפה בין הפרה של חוק, כלל או פקודה לבין פגם באשר ל"טוהר המידות", אפילו אם מדובר במושג זה במשמעותו הרחבה. במילים אחרות, הפרה של חוק, כלל או פקודה אינה מובילה בהכרח למסקנה כי הפעולה או המחדל מהווה פגם מבחינת "טוהר המידות". את סוגיית "טוהר המידות" יש לבחון על בסיס ערכי-מוסרי ואין להסתפק בתשובה לשאלה האם הופר חוק, כלל או פקודה.

8. מן החומר בכתב שהגיע לוועדה עולה בבירור, ואין על כך מחלוקת בוועדה, כי האוגדה ומפקדה לא היו רשאים להפעיל את אורי אלמקייס, על דרך של מסירה לו של חומר לשם השפעה או הונאה אותו ישלח ויפיץ לגורמי אויב. מי שהפעיל למעשה את אלמקייס, היינו זה שמסר לו חומר לשם הפצתו, היה רס"ן צור ששירת באוגדה 210, שכאמור עליה פיקד תא"ל גופמן. באופן יותר קונקרטי, ככל שמדובר במפקד האוגדה, הוא לא היה רשאי ליתן אישור לרס"ן צור להפעיל את אורי אלמקייס. איני מתעלם מכך שפה ושם נאמר שהייתה סמכות כאמור. כך למשל, אלוף במילואים אמיר ברעם, שהיה במועד הרלוונטי מפקד פיקוד צפון ועל כן מפקדו של מפקד האוגדה, תא"ל רומן גופמן, אמר שהייתה סמכות כאמור. ברם, אלוף הפיקוד נתן למפקד האוגדה הערה

פיקודית בגין מתן האישור לרס"ן [REDACTED] אילו הייתה סמכות, מדוע נתן הערה פיקודית למפקד האוגדה? זאת ועוד, ואף יותר מכך, בדבריו בוועדה אמר אלוף רומן גופמן כי טעה מכך שנתן את האישור. כמו כן אמר שאילו היה פונה לגוף המוסמך בצבא ליתן אישור היה מקבל אישור. הנקודה החשובה היא שאמר כי טעה. על כן ברור שהודה כי לא הייתה לו סמכות. המסקנה המתבקשת היא, גם מדברים נוספים שהובאו לוועדה, שהאוגדה ומפקדה לא היו מוסמכים להפעיל את האזרח אורי אלמקייס. לשאלה מה הנפקות, אם בכלל, למסקנה זו, אתייחס בהמשך.

9. משעולה כי לא הייתה כלל סמכות להפעיל את אורי אלמקייס, מקל וחומר שלא הייתה סמכות להפעיל קטיין. עולה בבירור כי לרס"ן צור [REDACTED] לא היה קשר ישיר עם אלמקייס אלא באמצעות מכשיר טלפון. רס"ן [REDACTED] לא פגש את אלמקייס לפני שאלמקייס נעצר. רס"ן [REDACTED] ידע כי מדובר בתלמיד תיכון, היינו, לא באחד שכבר שירת בצה"ל. שאלה ראשונה שנשאל אלוף גופמן באחת משתי הפעמים בהן הופיע בפני הוועדה, הייתה האם כאשר מופעל מישהו מחוץ לצה"ל, כמו אלמקייס, אין אחת השאלות הראשונות שהוא אמור להישאל היא מה הוא עשה בצה"ל. אלוף גופמן לא השיב ישירות לשאלה שנשאל אלא נתן תשובה לא עניינית. זאת ועוד, בניסיונות החריגות של הפעלת אזרח ישראלי בלא אישור של הגוף המוסמך ליתן אישור, קשה להניח שמפקד האוגדה המפעילה לא התעניין בפרטים לגבי המופעל. כמו כן, קשה להניח שהמפעיל, רס"ן צור [REDACTED], לא מסר למפקד האוגדה פרטים ונתונים לגבי האדם המופעל. אף על פי כן, מוכן אני לצאת מהנחה שמפקד האוגדה לא ידע שמדובר בקטיין.

10. הסוגייה הבאה אליה יש להתייחס היא מה הייתה תשובתה של האוגדה ותשובתו של מפקד האוגדה כאשר נשאלו בשלב מוקדם האם הפעילו את אלמקייס. עניין זה הוא מורכב.

לוועדה הגיעו שלושה מסמכים רלוונטיים של אלוף משנה [REDACTED], ששימש במועד הרלוונטי כראש מערך ביטחון המידע בצה"ל (ראש מחב"ם). כמו כן נאמרו דברים רלוונטיים על ידי אל"מ [REDACTED] בעת שהופיע בפני הוועדה. שניים מן המסמכים הרלוונטיים הם מיום 21.5.2022 והשלישי הוא מיום 22.8.2022.

שני המסמכים מיום 21.5.2022 הינם זהים, פרט לחלק ממשפט אחד. נציג עתה את המשפט בו יש הבדל ונדגיש את החלק בו יש הבדל. במסמך האחד:

"בבדיקה יסודית שבוצעה בשבועיים האחרונים, בקרב הגורמים המוסמכים בצה"ל העוסקים בנושא תהליך הפעלה המבצעי בעולם השפעה וההונאה, לרבות: חטיבת הפעלה באמ"ן, מחלקת השפעה באמ"צ, גורמי השפעה בפיקוד הצפון ובאוגדה 210 וכן יחידות מבצעיות העוסקות בנושא, לא נמצאה כל עדות לפניה לערוצי הטלגרם הרלוונטיים לחקירה או לאנשים הספציפיים החשודים בדלף המידע בחלק ממאמצי השפעה או הונאה" (ההדגשה הוספה תחת "בפיקוד הצפון ובאוגדה 210" – א.ג.).

זה שנים קיימת התופעה של מסמכי מחשב עליהם לא מופיעה חתימתם של אלו שכתבו אותם ומהם המסמכים יצאו. הדבר נובע מכך שבדרך זו, העדר חתימה, המסמך יוצא במהירות רבה יותר. על מנת שהמסמך יצא עם חתימה יש להדפיסו, לחתום עליו ולסרוק אותו ורק אז לשלחו. אציין כי שלושת חברי הוועדה מזכירים ואף מסתמכים על מסמך מיום 15.8.2022 של בח"ק חן ציון אמוץ (ראש תחום חקירות במחב"ם), שאף הוא אינו חתום. זאת ועוד, ואולי יש לציין זאת תחילה, המסמך בו נזכרת במפורש אוגדה 210 בין הגופים שלא נמצא שהדליפו חומר, אף כי היא מסרה אותו לאלמקייס, הינו מסמך שנשלח לוועדה על ידי לשכתו של ראש שירות הביטחון הכללי. המסמך הגיע לשב"כ ממחב"ם. האם ייתכן שטיטה נשלחה ממחב"ם לשב"כ?! כותב המכתב מיום 21.5.22, בו נזכרת אוגדה 210 אל"מ [REDACTED] הופיע בוועדה ונשאל על מסמך זה. הוא לא אמר שמסמך זה אינו שלו ולא אמר שמדובר בטיטה. במאמר מוסגר: איני רואה מקום להתייחס לשאלה כיצד הגיע לוועדה המסמך האחר שנשא אותו תאריך – 21.5.2022 ושבנו לא נזכרת אוגדה 210.

11. הנושא הבא אותו יש לבחון הוא מה הייתה התייחסותו של תא"ל גופמן במועד הרלוונטי לשאלה, אם נשאל, האם אלמקייס הופעל על ידי אוגדה 210. אצטט מילה במילה את דבריו של אל"מ [REDACTED] בוועדה לעניין השאלה ממי הגיע מידע לאלמקייס:

"אני מתייעץ עם ראש חטיבת הפעלה באמ"ן דאז, תא"ל [REDACTED] האם הוא מכיר באמ"ן גורם שביצע כזה דבר, הוא עושה בדיקה ומחזיר תשובה שלילית. עכשיו אותו [REDACTED] בודק מול קציני מודיעין באוגדות ובפיקודים השונים ומקבל תשובה, שהוא קיבל אותה, לא אני, גם מאוגדה 210 שהם לא מכירים שיש הפעלה כזאת. על סמך התשובה של [REDACTED] ועל סמך בדיקה שאני עשיתי מול אמ"צ, אני מוציא את האמירה הזאת. האמירה הזאת בדיעבד היא אמירה לא נכונה כי בזמן הזה מספר שבועות לפני הבדיקה הזאת נעשית אכן יש הפעלה כזאת. ברשותכם אקפוץ רגע קדימה.

כבוד השופט:

את מי בדקו באוגדה 210?

גי'א אפרת

"אז לדברי רח"ט הפעלה, [REDACTED] הוא בדק עם מפקד האוגדה והוא אמר שהוא לא מכיר שיש הפעלה כזאת. זאת לא שיחה שאני קיימתי ואני לא יודע להגיד שהיא קרתה ומה נאמר בה."

בהמשך דבריו בוועדה, אך לא מיד לאחר הדברים שצוטטו, אמר אל"מ [REDACTED] באותו נושא את הדברים הבאים:

"אני משער לעצמי שהשיחה בין [REDACTED] ה"ט הפעלה ורומן גופמן או שהייתה מאד לא איכותית, זאת אומר [REDACTED] שאל אותו שאלה כללית כזאת: אתה מכיר שאתם מפעילים איזה מישהו? ורומן גופמן ענה לו כלאחר יד: לא נראה לי בלי שהוא בדק את זה לעומק. זה אני משער לזכותו".

דומה שאין צורך להוסיף התייחסות לאי ההתאמה, וזו לשון עדינה, בין דבריו השונים של אל"מ [REDACTED] בוועדה בנושא. אל"מ [REDACTED] עצמו אומר שדבריו השניים המצוטטים והסותרים את הראשונים הינם בגדר השערה. על כן יש לקבוע שאוגדה 210 וכן מפקדה, תא"ל רומן גופמן, לא אישרו שמהאוגדה נמסר חומר לאלמקייס אף כאשר נשאלו אם מסרו לו חומר וכל זאת כאשר ברור וידוע שנמסר לו חומר.

12. הנושא הבא עליו יש ליתן את הדעת הוא האם לאלמקייס נמסר אך חומר בלתי מסווג או אף חומר מסווג.

אלוף גופמן אמר בוועדה כי עת שאישר לרס"ן [REDACTED] למסור מידע לאלמקייס אמר לו שמדובר אך בחומר בלתי מסווג. רס"ן [REDACTED] אמר כי מסר לאלמקייס רק חומר בלתי מסווג. מדברים שונים מתקבלת תמונה אחרת. כך מסיכום חקירה בטחונות שעבר רס"ן [REDACTED] במחב"ם ביום 10.8.2022 (מסמך הסיכום הינו מיום 15.8.2022 ומי שערך את החקירה הוא בח"ק [REDACTED]). במסמך (בסעיף 5(יא)) מופיעים פרטים שונים שנמסרו על ידי רס"ן [REDACTED] לאלמקייס ואשר נראה כי הם מסווגים. במסקנות שבמסמך (סעיף 8(ב)) מופיעים פרטים נוספים שנמסרו והם מסווגים ונאמר שם כי "נוצר מצב בו הקצין נאלץ למסור לאורי מידע מסווג".

מכל אלה עולה שאוגדה 210 מסרה לאלמקייס לא רק חומר בלתי מסווג אלא אף חומר מסווג. אכן, בחומר שהובא לוועדה ובדברים שנאמרו בפניה לא נמצא שתא"ל גופמן ידע שלאמקייס נמסרו גם פרטים מסווגים. לממצאים אתייחס בהמשך.

13. סוגיה נוספת נוגעת למעצרו של אלמקייס ולשאלה האם כשנדע לאוגדה 210 דבר המעצר בשל מסירת חומר לגורמי אויב הודיעה כי הוא פעל מטעמה. השאלה אף נשאלת לגבי ידיעתו של תא"ל גופמן ופעולה שלו בעניין.

אלמקייס נעצר ביום 24.5.2022. זמן מה היה במעצר רגיל, אחר כך במעצר אלקטרוני ובשלב האחרון במעצר בית. כלל תקופת המעצר נמשכה למעלה משנה. לאחר המעצר הרגיל מסר רס"ן [REDACTED] למפקדיו על דבר המעצר. כלומר, אוגדה 210 ידעה על המעצר זמן קצר לאחר תחילתו. האוגדה לא פנתה לגורמים השונים בצה"ל הקשורים למעצר ולא יידעה אותם שאלמקייס פעל מטעמה. רס"ן [REDACTED] אמר בוועדה כי תא"ל גופמן התקשר אליו "מקסימום כמה שבועות אחרי" המעצר ואמר לו שייחקר. לעומת זאת, האלוף גופמן אמר שנודע לו על המעצר רק זמן רב לאחר מכן.

14. בטרם אתייחס לנושא "טוהר המידות" לגבי עובדות שנתבררו אציין כי נשמעו דברים לגבי האלוף גופמן מהרמטכ"ל, רב אלוף אייל זמיר ומראש המוסד, דדי ברנע. הרמטכ"ל שיבח מאד את האלוף

גופמן. עם זאת, הרמטכ"ל אמר שהוא לא מכיר את המקרה של הפעלתו של אלמקייס וכי הוא כרמטכ"ל היה רואה בחומרה רבה אישור של מפקד אוגדה להפעלה כזו. לעומת זאת, ראש המוסד הביע דיעה שלילית לגבי מינויו של האלוף גופמן לראש המוסד. כמו כן אמר שאינו מכיר את פרטי המקרה של אלמקייס. עם זאת, ברנע אמר כי לו ראש של אגף במוסד היה עומד בראש אגף שאינו עוסק בהפעלה ואף על פי כן היה מפעיל אדם, אותו ראש אגף כבר לא היה ממשיך לשמש כראש אגף.

15. בטרם אתייחס לסוגיות נוספות הערה כללית: תא"ל גופמן היה מפקדה של אוגדה 210 במועד הרלוונטי, עת שאלמקייס הופעל על ידי האוגדה ועת שנעצר. מפקד האוגדה אחראי לפעולות ולמחדלים של האוגדה. עם זאת, יש להבחין בין עניינים שמטבע הדברים מפקד האוגדה חייב לברר אותם ולדעת עליהם וכאלה שמטבע הדברים אינם מגיעים לרמה כזאת. עניין הפעלתו של אלמקייס על ידי אוגדה היה מקרה חריג ויוצא דופן. בהיותו כזה היה מפקד האוגדה חייב להתעניין ולדעת פרטים לגבי המופעל. למשל, מפקד האוגדה חייב היה להתעניין ולדעת מיהו האדם שעומד להיות מופעל, נסיונו, תכונותיו וכישוריו.

16. עתה יש לבחון את שנמצא בנוגע להפעלתו של אלמקייס על ידי אוגדה 210 ומעצרו של אלמקייס והקשר של כל אלה לתא"ל גופמן וזאת מבחינת "טוהר המידות". חובה להזכיר את המובן והידוע כי הוועדה אינה בית משפט או בית דין. על כן, יכולה היא להסתמך על נתונים ועובדות שגוף שיפוטי לא היה רשאי להסתמך עליהם.

17. כפי שכבר נמצא, ואין על כך מחלוקת, תא"ל גופמן אישר את הפעלתו של אלמקייס על ידי האוגדה עליה פיקד אף שלא היה בסמכותו ליתן אישור. כפי שכבר כתבתי, לא כל הפרה של חוק, כלל או פקודה מהווה פגם מבחינת "טוהר המידות". במקרה זה הפר תא"ל גופמן את פקודות צה"ל בהן נקבע מיהו הגוף שרשאי לאשר הפעלה של גורם או אדם חיצוני. בבחינת עניין זה מהיבט ערכי-מוסרי, היינו, "טוהר המידות", אין לומר שהיה בכך פגם. כפי שיוסבר בהמשך, שונים הדברים ככל שמדובר בהפעלתו של קטין.

18. בעת שאלמקייס הופעל על ידי אוגדה 210, מספר חודשים בשנת 2022, הוא היה תלמיד תיכון בן 16-17. רס"ן [REDACTED] ידע על כך. מאחר שרס"ן [REDACTED] הוא המפעיל, ידע נתונים אלה, ברור כי מתחייב לקבוע שהאוגדה ידעה עליהם. ספק אם תא"ל גופמן לא ידע עובדות אלה. עם זאת, מוכן אני לצאת מן ההנחה שלא ידע נתונים אלה.

הפעלתו של קטין על ידי גוף צבאי מגיעה כדי פגם מבחינת "טוהר המידות". הגם שמפקד האוגדה לא ידע על נתון זה, וזו כאמור ההנחה, יש לזכור שהוא הגורם האחראי לפעולות האוגדה. בהיותו הגורם האחראי, ומאחר שהפעלה של קטין הינה פגם מאד משמעותי וחמור, הרי אלוף גופמן נגוע מבחינת "טוהר המידות".

19. הנושא הבא עוסק בתשובות של האוגדה ושל תא"ל גופמן לשאלה שהוצגה במועד הרלוונטי האם גורם חיצוני הופעל על ידי האוגדה על דרך מסירה של מידע לשם השפעה והונאה. כזכור, נמצא כי

לא רק האוגדה השיבה בשלילה לשאלה זו (ואין ידוע מי מטעמה) אלא אף תא"ל גופמן שנשאל באופן קונקרטי על ידי תא"ל [REDACTED] השיב בשלילה. כל זאת זמן קצר לאחר שהופעל אלמקייס. לעניין זה הבחינה של "טוהר המידות" פשוטה וקצרה. מאחר שהאוגדה ומפקדה, הוא ספציפי, השיבו תשובה לא נכונה, יש בכך משום פגם מאד משמעותי מבחינת "טוהר המידות", משמדובר באלוף גופמן.

20. הסוגיה הבאה נוגעת לסוג החומרים שנמסרו לאלמקייס במטרה שימסור אותם לגורמי אויב איתם היה בקשר, האם בלתי מסווגים או גם מסווגים. הסוגיה מתייחסת הן למה שיצא מהאוגדה הן למה שידע תא"ל גופמן.

כזכור, נמצא כי רס"ן [REDACTED] הוציא גם חומר מסווג ולא רק חומר בלתי מסווג. לא נמצא שתא"ל גופמן ידע על הוצאתו של חומר מסווג. בעניין זה דעתי היא כי הגם שכמובן אסור היה להוציא חומר מסווג, מדובר בעניין שאינו מגיע כדי פגם של "טוהר המידות" ככל שמדובר במפקד האוגדה.

21. עניין נוסף נוגע למעצרו של אלמקייס ולשאלה מה אמור היה להעשות על ידי האוגדה ומפקדה משנודע להם על המעצר. כמובן, ששאלה זו קשורה בשאלה נוספת והיא מתי נודע לאוגדה ומתי נודע לתא"ל גופמן על המעצר. מאחר שמעצרו של אלמקייס היה בשל כך שמסר נתונים ועובדות לגורמי אויב, הייתה חובה על אוגדה 210 להודיע לגופים שהביאו למעצר כי הוא הופעל על ידי האוגדה. זה שחיללים נוספים מסרו עובדות ונתונים לאלמקייס וזאת בלא אישור כלל, אינה מבטלת את החובה שהייתה על אוגדה 210 שהפעילה אותו ליידע את גורמי המעצר שהוא הופעל על ידה. האלוף גופמן טען שנודע לו על דבר המעצר רק לאחר תקופה ארוכה. לעומת זאת, רס"ן [REDACTED] אמר שתא"ל גופמן התקשר אליו ואמר לו שייחקר "מקסימום כמה שבועות אחרי" המעצר. קשה לקבל שרס"ן [REDACTED], לו ניתן האישור להפעיל את אלמקייס על ידי תא"ל גופמן, לא אמר לנתן האישור על המעצר זמן קצר לאחר שנודע לו על המעצר. מוכן אני להניח לצורך הדיון שנודע לתא"ל גופמן על מעצרו של אלמקייס זמן רב לאחר מכן, אף שיש כאמור נתונים שלפיהם נודע לו על כך זמן קצר לאחר המעצר.

22. עתה עלי לבדוק את הממצאים בהקשר למבחן "טוהר המידות".

ככל שמדובר במתן האישור על ידי תא"ל גופמן לרס"ן [REDACTED] להפעיל גורם חיצוני מצה"ל שיפיץ חומר לגורמי אויב לשם השפעה והונאה, מוכן אני לקבל שאין בכך משום פגם מבחינת "טוהר המידות". אכן, היה במתן האישור משום הפרה של כללי צה"ל. רק גופים מסויימים של צה"ל היו בעלי סמכות למתן אישור כאמור. מפקדי אוגדות לא היו בעלי סמכות כזו. ברם, כפי שכבר כתבתי, לא כל הפרה מגיעה כדי פגם כאשר מתייחסים ל"טוהר המידות". לדעתי, ההפרה בה עסקינן אינה כזו.

שונים פני הדברים כאשר בוחנים את המשמעות של הפעלתו של אלמקייס בהיותו קטין. אומנם לא נמצא שתא"ל גופמן ידע שהאדם המופעל הינו קטין. דא עקא, מדובר בפגם שמפקדה של אוגדה אחראי לו. מפקד האוגדה היה חייב לבחון ולבדוק מיהו זה המופעל על ידי היחידה עליה

פיקד מה נסיונו, תכונותיו וכישוריו. מאחר שמדובר בפגם מאד משמעותי וחמור יש לייחסו אף למפקד האוגדה ועל כן מדובר בסטייה שלו מ"מטוהר המידות".

23. עתה אתייחס לעניין התשובות מבחינת "טוהר המידות" של האוגדה ותשובתו הנפרדת של מפקדה, הוא תא"ל גופמן, לשאלה האם הפעילו את אלמקייס.

כפי שראינו, הן האוגדה, והן מפקדה, והוא באופן קונקרטי וספציפי, לא אישרו שאלמקייס הופעל על ידי האוגדה כאשר נשאלו בעניין זה. ברור, שחובה הייתה עליהם לאשר שאלמקייס הופעל על ידי האוגדה. בכך שלא אישרו, מדובר בלשון עדינה, בתשובות לא מדוייקות. לפיכך יש לקבוע כי עסקינן בעניין משמעותי שלילי מאד מבחינת "טוהר המידות" ככל שמדובר באלוף גופמן.

24. העניין הבא נוגע לחומר שנמסר לאלמקייס על ידי רס"ן [REDACTED] וזאת כאשר מתברר שנמסר לאלמקייס לא רק חומר בלתי מסווג אלא אף חומר מסווג. כל זאת כאשר נמצא כי תא"ל גופמן אמר לרס"ן [REDACTED] למסור לאלמקייס רק חומר בלתי מסווג.

גישתי הכללית הינה גישה מקלה בעניין החלת מבחן "טוהר המידות". על כן, למרות שמפקד האוגדה אחראי לכל פעולותיה ומחדליה של האוגדה, מוכן אני לקבל שאין לייחס לתא"ל גופמן מסירתו של חומר מסווג לאלמקייס כאשר בוחנים את "טוהר המידות" אף במשמעותו הרחבה. אציין, כי לדעתי עניין זה של מסירתו של חומר מסווג לאדם מחוץ לצה"ל פחות חמור מהפעלה של קטין על ידי האוגדה.

25. הנושא האחרון הינו מעצרו של אלמקייס והשאלה האם האוגדה והאם מפקדה צריכים היו לנקוט צעד כלשהו ואיזה צעד עת שנודע להם על מעצרו בשל כך שמסר לגורמי אויב נתונים וחומר שקיבל מהאוגדה. יוער בהקשר זה כי איני מתעלם מכך שאנשי צה"ל אחרים אף הם מסרו חומר ונתונים לאלמקייס וזאת בלא לקבל אישורים. כמו כן, איני מתעלם מכך שהוגש כתב אישום נגד אלמקייס בשל הפצתם של נתונים וחומר שקיבל מאנשי צה"ל אחרים וכי אותו כתב אישום בוטל משהתברר כי קיבל את הנתונים מאנשי צה"ל.

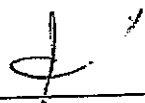
נמצא, על דרך הגישה המקלה, שלא לוף גופמן, נודע על מעצרו של אלמקייס בשלב מאוחר. זאת, על אף שרס"ן [REDACTED] מסר לוועדה שנודע לו מתא"ל גופמן שהוא, [REDACTED] יחקר בעניין כמה שבועות אחרי המעצר. מכל מקום, מפקדה של האוגדה שלא פעלה לשחרורו של אלמקייס על אף שהלה הופעל על ידה, אחראי לאותו מחדל. לענייננו, אין זה משנה כלל שמעצרו של אלמקייס והגשת כתב האישום ניתנים לייחוס לגורמי צה"ל אחרים. על כן, גם במקרה זה מדובר בפגם מבחינת "טוהר המידות" שחובה לייחסו לאלוף גופמן.

26. סיכומי של דבר, לדעתי אין זה מן הראוי למנות את האלוף רומן גופמן לתפקיד ראש המוסד. זאת מאחר שמבחינת "טוהר המידות" הוא נגוע במסגרת תפקידו כמפקד האוגדה שהפעילה את אורי אלמקייס באלה:

א. הפעלה של קטין על ידי האוגדה אף אם לא ידע שהמופעל הינו קטין.

ב. אי מתן אישור על ידי האוגדה, וספציפית על ידי תא"ל גופמן, לגורמי צה"ל שבחנו האם אלמקייס הופעל על ידי האוגדה שאכן הוא הופעל על ידי האוגדה.

ג. כאשר נודע לאוגדה על מעצרו של אלמקייס, העדר יוזמה ואי מתן מידע לגורמי צה"ל שעצרו אותו על כך שהאוגדה הפעילה את אלמקייס, אף אם נודע לו על המעצר בשלב מאוחר.

אשר קרוניס
ק"ר
נשיא בית המשפט העליון (בדימוס)

הנדון: התייחסות לחומרים המסווגים בעניין ראש המוסד אלוף רומן גופמן

בשבוע החולף החליט ראש הממשלה בנימין נתניהו להעביר לידי חברי הוועדה פרופ' טליה איינהורן ומר משה טרי את מלוא החומרים הסודיים שהוגשו לוועדה ואת הנוסח המלא של החלטת יו"ר הוועדה, נשיא בית המשפט העליון (בדימוס) אשר גרוניס. לאחר שחברי הוועדה איינהורן וטרי קראו את החומרים שנשלחו אליהם, שלושת חברי הוועדה החתומים על החלטת הוועדה ברוב דעות – פרופ' טליה איינהורן, פרופ' דניאל הרשקוביץ ומר משה טרי – קובעים כי אין כל בסיס עובדתי או נורמטיבי לייחס לאלוף גופמן פגם בטוהר המידות – לא בידיעה, לא במעשה ולא במחדל. החקירה של הבלוגר אורי אלמקייס נפתחה בשל דליפה של חומרים מסווגים ממקורות שאין להם קשר לאוגדה 210 ולכל שרשרת האירועים שארעה למר אורי אלמקייס אין שום קשר למפקד האוגדה דאז אלוף רומן גופמן שלפי כללי היסוד של ביטחון שדה לא ידע וגם אסור היה לו לדעת את זהות הבלוגר שאליו התיר לקצין מודיעין באוגדה להעביר אך ורק חומרים שכבר פורסמו בסמכות וברשות בכלי תקשורת דוגמת Ynet. כמפורט להלן, לא זו בלבד שנתרנו איתנים בדעתנו שלא נפל דופי בטוהר מידותיו של רמס"ד אלוף רומן גופמן, אלא שדעתנו אף התחזקה באופן משמעותי ומהותי לאור הדברים הנוספים שלמדנו מהחומרים האלה.

א. החומרים הנוספים שהוגשו לעיונם של חברי הוועדה איינהורן וטרי

ביום 23/4/26 קיבלו חברי הוועדה איינהורן וטרי את המסמכים הבאים:

1. מסמך שסיווגו "סודי ביותר" של ראש מחב"ם אל"מ ג' מיום 8/1/24, שאותו ראו כבר באחת הישיבות הראשונות של הוועדה;
2. מסמך שסיווגו "סודי" מיום 15/8/22 – סיכום החקירה הביטחונית של רס"ן צור, קצין מודיעין בחטיבה 210, אשר כמפורט בהחלטת הוועדה מיום 30/3/26 נמסר להם קודם לכתובת ההחלטה רק באופן חלקי;
3. חוות הדעת המלאה של יו"ר הוועדה המסווגת "סודית".

ביום 26/4/26 נשלחו אליהם שלושה מסמכים סודיים נוספים שנזכרו בחוות הדעת של יו"ר הוועדה, שכותרת כולם "התייחסות לכך שהפרסומים בערוץ הטלגרם לא פורסמו בסמכות מטעם צה"ל כחלק ממאמצי ההשפעה או ההונאה":

1. מסמך של ראש מחב"ם אל"מ ג' מיום 21/5/22 שסיווגו "סודי ביותר".
2. מסמך כמעט זהה של ראש מחב"ם אל"מ ג' מיום 21/5/22 שהגיע לוועדה מהשב"כ שסיווגו "סודי ביותר";
3. מסמך נוסף של ראש מחב"ם אל"מ ג' מיום 22/8/22, שסיווגו "סודי", שהגיע לוועדה מהעותר אורי אלמקייס עצמו שצירף אותו למייל (יצוין שמסמך זה נזכר גם בסעיף 58 לעתירה, שם נאמר כי "העתק המסמך מיום 22/8/22 מצוי בידי הח"מ ויצורף לתיק ככל שבית המשפט הנכבד סבור שיש בכך צורך").

כלל המסמכים שהוגשו לוועדה מאפשרים ניתוח מלא של הטענות שהועלו בחוות דעתנו של יו"ר הוועדה כלפי טוהר המידות של רמס"ד גופמן.

ב. הטענות שמעלה יו"ר הוועדה בחוות דעת המיעוט כלפי מינויו של אלוף גופמן

1. תשע הסוגיות שיו"ר הוועדה בוחן כדי לגבש את מסקנותיו

בראשית חוות דעתנו מעלה היו"ר תשע סוגיות שלדעתו הבחינה של טוהר המידות מחייבת את בדיקתן:

(א) האם האוגדה הייתה רשאית להפעיל את האזרח הקטין אלמקייס מסוף ינואר 2022 עד אפריל 2022?;

(ב) האם מפקד האוגדה היה רשאי לאשר את הפעלת אלמקייס?;

(ג) אם הייתה סמכות לאשר הפעלה, האם היא חלה על הפעלת קטין?;

(ד) האם מפקד האוגדה ידע שמופעל קטין?;

(ה) מה הייתה תשובת האוגדה ותשובת מפקד האוגדה כשנשאלו אם הפעילו את אלמקייס?;

(ו) האם נמסר לאלמקייס גם חומר מסווג והאם מפקד האוגדה ידע על כך?;

(ז) משנודע לאוגדה על מעצר אלמקייס האם היא הודיעה לגורמי המעצר שהפעילה אותו?;

(ח) מתי נודע למפקד האוגדה שאלמקייס נעצר?;

(ט) כשנודע למפקד האוגדה על המעצר, האם פעל בעניין זה והאם היה עליו לפעול?;

הכשל המהותי בניסוח הסוגיות בידי כב' יו"ר הוועדה

בניסוח השאלות בידי היו"ר יש, בכל הכבוד, כשל מהותי, בכך שהן מתעלמות מכללי יסוד של ביטחון מידע המנחים את מערכת היחסים בין אנשי המודיעין העוסקים בהשפעה (או בהפעלה) לבין מפקד היחידה הנתמכת על ידי פעולותיהם של אנשי המודיעין.

השאלה המקדמית שהיה על היו"ר להציג היא מה המידע שמפקד היחידה הנתמכת (בענייננו, מפקד האוגדה) מוסמך לקבל מקצין המודיעין העוסק בהשפעה.

ראשית התשובה לשאלה זו מצויה בפקודת מטכ"ל 21.01006 – "מסירת ידיעות צבאיות". סעיף 5 לפקודה זו קובע כך:

5. איסור על מסירת ידיעות

חייל לא ימסור או יגלה כל ידיעה אשר הגיעה אליו מתוקף תפקידו, אלא לידי מי שהוסמך לקבלה, זולת אם הותר הדבר על פי פקודה זו.

חייל, לרבות קצין. השאלה הרלוונטית לענייננו היא מי הם האנשים שהיו מוסמכים לקבל את המידע שהתגלה לקצין המודיעין רס"ן צור במילוי תפקידו. התשובה לשאלה זאת, הקשורה בטעמים של ביטחון מידע, היא שקצין המודיעין אינו מחויב, ובנושאים מסוימים אף אסור לו, למסור את כל פרטי ההשפעה (במיוחד שיטות, מקורות וטכניקות) למפקד שאינו איש מודיעין, אלא אם אותו מפקד הוסמך לכך.

העיקרון המנחה בעניין המידע שיש למסור למפקד היחידה הנתמכת הוא עקרון "הצורך לדעת" (need to know), כלומר מידע שמפקד היחידה הנתמכת זקוק לו לצורך תפקידו. קצין המודיעין צריך לדווח למפקד היחידה הנתמכת על מטרות ההשפעה, על התוצרים המצופים, על התועלת המבצעית וכל כיו"ב. אבל הדיווח על המקורות הספציפיים ושיטות ההפעלה שמור לדרג המודיעיני המוסמך.

אכן בענייננו, כפי שעולה מכל החומר שבפנינו, ברור שכך בדיוק נהג רס"ן צור. כדי לפתור צורך בהשפעה על האויב, שלא צלח בדרכים אחרות שנוסו קודם לכן, הוא הציע למפקד האוגדה לפרסם חומר לא מסווג, שכבר פורסם ברשתות ברשות ובסמכות, באמצעות בלוגר שהוא (רס"ן צור) שם לב לכך שהאויב קורא את התכנים שאותו בלוגר מעלה על ערוץ הטלגרם שלו.

מהחומר שהיה בפני הוועדה והאנשים שהופיעו בפניה, עלה בבירור שמפקד האוגדה נתן אישור עקרוני לפרסם מחדש באמצעות הבלוגר מידע שכבר פורסם ברשות ובסמכות בכלי תקשורת דוגמת Ynet

ואף התנה את האישור בכך שרס"ן צור לא ישנה דבר בפרסומים שכבר נעשו, לא יעביר חומר מסווג ולא יבצע עבירה של ביטחון מידע.

עוד התברר לוועדה שמי שנודעה להם זהותו של הבלוגר היו רס"ן צור עצמו, קמ"ן האוגדה, קצין ביטחון מידע של האוגדה, ולכל המאוחר ב-29/1/22, שלושה ימים אחרי תחילת תהליך השפעה ב-26/1/22, גם קצין מודיעין של פיקוד צפון שהורה לרס"ן צור לחדול את הקשר, ואחרי זמן קצר אפשר לו להמשיך את הקשר.

בפני הוועדה לא נטען שזהות הבלוגר נמסרה על ידי רס"ן צור למפקד האוגדה. בחוות דעתו כותב היו"ר שהוא מתקשה להאמין שמפקד האוגדה לא התעניין בפרטים לגבי זהותו, אלא שבכל הכבוד נראה שהיו"ר אינו מכיר את הכללים החלים על עבודת המודיעין במבצעי הפעלה, השפעה או הונאה (לענייננו מדובר במבצע השפעה).

לסיכום:

- רס"ן צור נהג כהלכה כששיתף את הפרטים בדבר מבצע ההשפעה באמצעות הבלוגר ואת זהות הבלוגר בצינורות המודיעין המוסמכים – קמ"ן האוגדה, קצין ביטחון המידע של האוגדה וקצין המודיעין של פיקוד צפון;
- אילו היה רס"ן צור מגלה את זהות הבלוגר למפקד האוגדה, הוא היה עובר בכך עבירה של ביטחון שדה, שעונשה בצידה;
- אין בפני הוועדה אף נתון המוכיח שאלוף גופמן, מפקד האוגדה דאז, ידע את זהותו של הבלוגר. למעשה, אף היו"ר מוכן להניח שכך הוא המצב, למרות שהוא מציין שהוא מתקשה להאמין שמפקד האוגדה לא התעניין בכך;
- בוודאי שאי אפשר להטיל על מפקד האוגדה אחריות כוללת במצב הדברים אשר בו אי ידיעת זהותו של הבלוגר מתחייבת מכללי ביטחון המידע.

הניסוח הראוי לתשע הסוגיות

- (א) האם האוגדה הייתה רשאית להפעיל בלוגר שהוא אזרח מסוף ינואר 2022 עד אפריל 2022?;
- (ב) האם מפקד האוגדה היה רשאי לאשר הפעלת בלוגר שהוא אזרח?;
- (ג) אם הייתה לאוגדה סמכות לאשר הפעלת אזרח בלוגר, האם היא חלה על הפעלת קטין?;
- (ד) האם, ואם כן מתי, ידע מפקד האוגדה את זהות הבלוגר?;
- (ה) מה הייתה תשובת האוגדה ותשובת מפקד האוגדה כשנשאלו אם הפעילו את הבלוגר?;
- (ו) האם נמסר לבלוגר גם חומר מסווג והאם מפקד האוגדה ידע על כך?;
- (ז) משנודע לאוגדה על מעצר הבלוגר האם היא הודיעה לגורמי המעצר שהפעילה אותו?;
- (ח) מתי נודע למפקד האוגדה שהבלוגר נעצר?;
- (ט) כשנודע למפקד האוגדה על המעצר, האם פעל בעניין זה והאם היה עליו לפעול?

בחינת הסוגיות אחת לאחת

(א) האם האוגדה הייתה רשאית להפעיל בלוגר שהוא אזרח מסוף ינואר 2022 עד אפריל 2022?

הפעלת אזרח ישראלי בידי קצין המודיעין באוגדה לצורך מבצע השפעה טעונה אישור שאותו הייתה חובה לקבל. ללא אישור אסור להפעיל אזרחים. האוגדה לא ביקשה ולא קיבלה אישור כזה, וכאן היה אכן כשל. שאלה נפרדת, שלא נידונה בוועדה, מי הגוף שצריך להיות ער לצורך לקבל אישור כזה ולדאוג

לקבלתו. על פני הדברים, סביר להניח שהגוף המתמחה במבצעי השפעה הוא זה שצריך להכיר את הנהלים ולדעת אם בכלל אפשר ואיך מקבלים את האישור הנדרש.

(ב) האם מפקד האוגדה היה רשאי לאשר הפעלת בלוגר שהוא אזרח?

מפקד האוגדה נתן אישור עקרוני להפעלת הבלוגר למטרה מוגדרת (פרסום ללא שינוי של מידע שכבר פורסם ברשות ובסמכות ברשתות החברתיות) ובהגבלות הנדרשות להבטחת ביטחון מידע (איסור על העברת מידע מסווג). כאשר בדיעבד נאמר לו שהיה צורך באישור, הוא היה הראשון להודות בטעות, וזאת על אף שהוא יכול היה לטעון, במידה רבה של צדק, שמי שהיה צריך להיות ער לצורך באישור ואף היה צריך להעמיד אותו על כך הוא קצין המודיעין שהציע לו את ההשפעה באמצעות הבלוגר, או המפקד הישיר שלו, קצין המודיעין של האוגדה או קצין המודיעין של פיקוד צפון.

בהקשר זה חשוב להדגיש את דברי היו"ר שדווקא בכשל הזה, שהוא הכשל היחיד של אלוף גופמן ואשר בגינו אף ניתנה לו ההערה הפיקודית, היו"ר איננו רואה פגם בטוהר המידות אף שהוא הפרה של כללי צה"ל, המורים שאישור כזה יכול להינתן רק בידי מי שהם בעלי סמכות לכך.

(ג) אם הייתה לאוגדה סמכות לאשר הפעלת אזרח בלוגר, האם היא חלה על הפעלת קטין?

צודק היו"ר שאם נדרש אישור להפעלת בלוגר אזרחי, ואישור כזה לא ניתן, ממילא שהפעלת הקטין לא הייתה בסמכות. כאמור, סוגיה זאת אינה נוגעת כלל למפקד האוגדה, שבהתאם לכללים הנוהגים במבצעי השפעה זהותו של הבלוגר לא הייתה ידועה לו וגם לא הייתה אמורה להיות ידועה לו.

(ד) האם, ואם כן מתי, ידע מפקד האוגדה את זהות הבלוגר?

בעת מעצרו של אלמקייס לא הייתה זהותו ידועה למפקד האוגדה. הוא רק ידע באופן כללי שהבלוגר נעצר וכי רס"ן צור נקרא לחקירה ביטחונית בעניין זה. בהקשר זה חשוב להתייחס לדברים האמורים במסמך של ראש תחום חקירות במחב"ם ח"צ מיום 15/8/22 – סיכום החקירה הביטחונית של רס"ן צור (בעמוד שנמסר לידי איינהורן וטרי עוד קודם לכתובת החלטת הוועדה ברוב דעות שכותרתו "דברים שאמר מפקדו של הקצין תא"ל רומן גופמן לאחר החקירה"). מבצע החקירה הביטחונית ראש תחום החקירות ח"צ מציין במסמך כי מפקד האוגדה הסביר לו את הצורך במבצע ההשפעה, ראש תחום החקירות מצידו הסביר למפקד האוגדה כי הפעולה מול בלוגרים היא בעייתית מהיבטים של ביטחון מידע. מפקד האוגדה ביקש לומר שרס"ן צור הוא קצין מצטיין שעשה עבודה מצוינת וביקש שלא יפגעו בו. נציין כי שמו של הבלוגר לא מצוין בדף זה של המסמך שעניינו הדברים שאמר מפקד האוגדה, וזאת להבדיל מהחלקים האחרים של המסמך שבהם נזכר שמו של אלמקייס, שוב מהטעם הברור ששמו לא עלה ולפי כללי יסוד של ביטחון שדה גם לא יכול היה לעלות בעת השיחה עם מפקד האוגדה.

מפקד פיקוד הצפון דאז אלוף אמיר ברעם שהתבקש להעמיד את גופמן לדין על הפעלת קטין השתכנע, לאחר חקירת עומק, שגופמן לא הכיר את זהות הבלוגר, העניין היה מבחינתו בעיה מבצעית ולא ערכית. הכשל המתואר לעיל "זיכה" את גופמן בהערה פיקודית שלא נרשמה בתיקו האישי, כפי סמכותו האמורה בסעיף 18 לפקודת מטכ"ל 33.0333 נזיפה פיקודית (ראו מסקנה 3 להחלטת הוועדה). הוא עדכן על כך את הרמטכ"ל.

גם ראש מחב"ם אמר בהופעתו בפני הוועדה, בתשובה לשאלת היו"ר לגבי מועד הידיעה של גופמן על מעצרו של אלמקייס – "כשהעניין התפוצץ הוא ידע. כשהעניין הפך להיות גלוי הוא ידע".

(ה) מה הייתה תשובת האוגדה ותשובת מפקד האוגדה כשנשאלו אם הפעילו את הבלוגר?

בעניין זה עוסקים המסמכים הכמעט זהים שהועברו לוועדה מיום 21 במאי 2022, שלושה ימים לפני מעצרו של אלמקייס ב-24 במאי 2022, והפרפראזה שלהם שהגיעה לוועדה מאורי אלמקייס מיום 22 באוגוסט 2022. בחוות דעתו של היו"ר מצוטט ס"ק (ב) מהסעיף הרלוונטי (סעיף 2), אלא שבס"ק(א) של אותו סעיף 2 נאמר במפורש שהבדיקה היסודית הנזכרת בס"ק (ב) נעשתה כדי לאמת **שהפרסומים המסווגים** שאותרו אינם במקור מידעים שהוצאו מצה"ל ברשות ובסמכות כחלק ממאמצי ההשפעה או ההונאה. בס"ק (ב) מדובר על המאמץ למצוא עדות לפנייה לערוצי הטלגרם או לאנשים **המוחשדים** **בדלף המידע**.

ברוח זאת ניתן להבין את התשובה של מפקד האוגדה לתא"ל [REDACTED] רח"ט הפעלה באמ"ן, שהציג לו את השאלה. מאחר שגופמן היה משוכנע שלא נעשתה שום מסירה של חומר מסווג מהאוגדה, תשובתו בעניין זה מובנת והיא הייתה גם נכונה. לשאלת היו"ר עם מי בדק תא"ל [REDACTED] את הדברים באוגדה 210, השיב ראש מחב"ם: "לדברי רח"ט הפעלה, הוא בדק עם מפקד האוגדה והוא אמר שהוא לא מכיר שיש הפעלה כזאת".

לפי נוסח השאלה שאותה ביקשו לברר, היא נגעה רק לאותן יחידות שמהן הגיע חומר מסווג לאלמקייס, מעשים אשר בגינם חיילים ואזרחים נעצרו, על אחד נגזרו שתי שנות מאסר ולפי מה שנמסר לוועדה נחתם הסכם טיעון עם אדם נוסף לפני זמן לא רב. ליחידות אלה ולאנשים אלה אין ולא היה שום קשר לאלוף גופמן, לרס"ן צור וגם לא לאוגדה 210. המידע שנמסר לתא"ל [REDACTED] על ידי היחידות האחרות שהכחישו את הדלפת המסמכים המסווגים מתוכן הוא זה שלא היה נכון כפי שהתברר בדיעבד. עם זאת, ייתכן שמאחר שמדובר בבחינה ראשונית בחודש מאי 2022, ממש במועד המעצר, גם באותן יחידות לא הייתה מודעות באותו זמן למה שעשו המדלפים של החומרים המסווגים שלא ברשות ושלא בסמכות. בכל הכבוד, נראה שהמסקנות שמבקש יו"ר הוועדה הנכבד להסיק מעניין זה, לגבי מידת האמון שהוא נותן בדברים שאמר ראש מחב"ם לוועדה בעניין זה, מרחיקות לכת. רק מי שקורא בדקדקנות את מה שנאמר במסמכים מ-21 במאי 2022 יעמוד על מהות השאלה שנשאלה והתשובה שהתקבלה.

רס"ן צור אמר בוועדה שלא מסר שום חומר מסווג לאלמקייס. דבריו נתמכים בדברי מפקד פיקוד הצפון דאז אלוף אמיר ברעם שחקר את הנושא לעומקו והשתכנע שמאוגדה 210 לא נמסר שום חומר מסווג לבלוגר. במסמך הסודי המלא של ראש תחום חקירות במחב"ם ח"צ הוא מעלה ספקות, שמא אולי היה מקרה שבו נמסר חומר מסווג על ידי רס"ן צור לאלמקייס. דא עקא שגדר הספק אינו ברור מתוך המסמך, שגם איננו ערוך כחקירה (שאלה/ תשובה). בפועל אפשר לומר שני דברים: ראשית, שבכתב האישום שהוגש נגד אורי אלמקייס לא נטען כלל שרס"ן צור העביר חומרים מסווגים לאלמקייס. נזכרים שם מספר מקרים של העברת חומר מסווג, אך אלה אינם נוגעים לא לאוגדה 210 ולא לרס"ן צור. שנית, כפי שהסביר ראש מחב"ם אל"מ ג', המסמך של ח"צ אינו מסמך ראייתי, דבריו של רס"ן צור מובאים בערבוביה ביחד עם דבריו של אלמקייס וקשה להתרשם הגרסה של מי נכונה עובדתית, במיוחד מכיוון שאין תמלול מסודר של חקירה. כפי שאמר לוועדה ראש מחב"ם אל"מ ג' לגבי המסמך הזה – "יש גרסה שהיא לא חקירה פלילית. חשוב להגיד שהיא חקירה ביטחונית. אין לה ערך ראייתי. יש לה ערך להמלצות מפקדים". עם זאת, המסמך המלא של ח"צ, שנמסר כעת גם לידי איינהורן וטרי, מפרט את הטעמים אשר בשלהם נפתחה החקירה הפלילית נגד אורי אלמקייס ונגד מי שהעבירו לו חומרים מסווגים (שאף לא לאחד מהם יש קשר לאוגדה 210 או למפקד האוגדה רומן גופמן). גם ממסמך זה ברור, כפי שהיה ברור גם מדברי ראש מחב"ם, ששום דבר מהדברים הקשים שקרו לאלמקייס לא היה קורה אילו היה מדובר רק בחומרים שקיבל מרס"ן צור מאוגדה 210.

(ו) האם נמסר לבלוגר גם חומר מסווג והאם מפקד האוגדה ידע על כך?

כאמור בדיון בסוגיה (ה), הוועדה השתכנעה שמפקד האוגדה לא ידע על מסירת חומר מסווג. גם ספק גדול בעיני הח"מ אם רס"ן צור מסר לו חומר מסווג. נציין כעובדה כי רס"ן צור לא קיבל הערה פיקודית, הוא המשיך לשרת באוגדה 210 עד חודש לפני המלחמה שפרצה ב-7/10/23, ובעת המלחמה חזר לשרת שם במילואים עוד חצי שנה, עד פברואר 2024. גם סיווג הביטחוני לא שונה. קשה להניח שכך היה מצב הדברים אילו היה מתברר שהוא העביר לאלמקייס חומר מסווג.

(ז) משנודע לאוגדה על מעצר הבלוגר האם היא הודיעה לגורמי המעצר שהפעילה אותו?

אלוף גופמן, רס"ן צור וגם מפקד פיקוד הצפון אלוף ברעם נחקרו לאחר מעצר הבלוגר. כמפורט בדבריו של ראש מחב"ם בפני הוועדה, "אני גם רוצה לחזור ולהגיד שבעיניי הפרשה הזאת של אותה הפעלת קטין עניינה המרכזי המזוירי הוא ... בעבירות המאוד חמורות של אנשים שהעבירו לו מידע מסווג לפרסום. העניין של 210 שפונים אליו הוא עניין מאוד מאוד מינורי". ובהמשך "העבירה המהותית החמורה היא הפרסום של הידיעות המסווגות שיצאו מצה"ל ושוב בהקשר זניח, גם כרונולוגית לאותו קשר שקשור לאוגדה 210".

הוועדה לא קיבלה לידיה את כלל מסמכי החקירה, שברובם המכריע כמפורט לעיל לא היה להם שום קשר לאוגדה 210. נציין כי, לבקשת היו"ר, מזכירות הוועדה פנתה לשב"כ לקבלת תצהיר מצה"ל שנמסר לשב"כ לגבי החקירה של שלושה אנשים שלא שירתו באוגדה 210. התצהיר לא נשלח לוועדה.

(ח) מתי נודע למפקד האוגדה שהבלוגר נעצר?

המעצר של הבלוגר, שזהותו לא הייתה ידועה, נודעה למפקד האוגדה זמן קצר – אולי מספר שבועות – לאחר המעצר, בוודאי בעת שהוא רס"ן צור נקראו לחקירה.

כאמור בתשובה לסוגיה (ד), זהותו של הבלוגר נודעה למפקד האוגדה רק לאחר שהעניין התפוצץ ופורסם בציבור, כשגופמן מוצא עצמו אשם עיקרי כביכול בכל ההפעלה המתוארת בכתב האישום, המשתרעת על תקופה ארוכה בהרבה מהחודשיים של הקשר בין אלמקייס לרס"ן צור, הן לפי העתירה והן לפי ההסכת ותכנית המקור שצורפו כנספחים להחלטת הוועדה. לכן דברי אלוף גופמן, שהוא ידע על מעצרו של אורי אלמקייס, רק לאחר שהעניין התפוצץ ופורסם בציבור – כשנתיים וחצי לאחר המעצר, נכונים ומדויקים, אמת לאמיתה.

(ט) כשנודע למפקד האוגדה על המעצר, האם פעל בעניין זה והאם היה עליו לפעול?

את רצונו לברר את זהות הבלוגר לאחר המעצר תיאר אלוף גופמן בפני הוועדה כך: "אני אמרתי לו [לראש מחב"ם] מי זה הבן אדם? הוא אמר לי, אסור לך לדעת כי יש עוד חקירה של [יחידה אחרת] מולו. אסור לך לדעת את זה. אמרתי: אסור לי לדעת, אני עוזב. זהו, נגמר הסיפור. זה חוזר אליי אחרי שנתיים וחצי כשמחליטים לבטל את כתב האישום וזה מתפוצץ בתקשורת. ואז אני מקבל שאילתא מעיתון "הארץ" שאני הפעלתי נער. אמרתי: לא הפעלתי שום נער. ואז מסבירים לי מהצבא שזו אותה פרשייה וצריכים לעשות לי השלמה של אינפורמציה כי אני לא יודע במה מדובר".

אילו היה גופמן מנסה בעת המעצר לברר את זהותו של הבלוגר וליזום פעולות לגביו, לאחר שהוזרר במחב"ם שלא לדבר איתו, הוא היה עובר בכך עבירת ביטחון מידע, וזאת מעבר לאפשרות הנוספת שניתן היה לראות במעשה כזה שיבוש הליכי משפט.

לאחר שהעניין כולו התפוצץ ופורסם בציבור, שנתיים וחצי לאחר שאלמקייס נעצר, שוב שקל גופמן להיפגש עם אלמקייס, אלא שכאן יעצה לו לשכת הרמטכ"ל שלא לעשות זאת. אין מקום לבוא אליו בטרוניה שפעל על פי העצה שקיבל.

2. נקודות נוספות להתייחסות בעקבות חוות דעת המיעוט של כב' היו"ר

2.1 דברי הרמטכ"ל אייל זמיר בפני הוועדה

בראשית דבריו הביע הרמטכ"ל את דעתו על סמך היכרותו ארוכת השנים עם אלוף גופמן – "מכיר את רומן שנים ארוכות, פקוד שלי בעבר, היה כמוני מח"ט 7, עשה מסלול שירות צבאי מפואר. אדם מצוין וראוי מכל בחינה שהיא. מבחינתי אם הוא לא היה מסוכם לתפקיד הזה אני בהחלט חושב שהוא היה ראוי ונכון להתקדם לתפקידים משמעותיים בצה"ל לצמרת הכי בכירה ואולי בעתיד גם רמטכ"ל. בוודאי".

בהמשך, שואל אותו כב' היו"ר האם, אחרי שהוא ראה את החומר שלו, הוא לא נתקל באיזה בעיות. ועל כך משיב לו הרמטכ"ל שהוא לא נתקל בדברים, זה לא היה תחת פיקודו הישיר, והוא מצוין שהחומר כולו עבר לוועדה. הוא גם אינו יודע האם העניין נגמר בשיחה בעל פה של "שמע אני נוזף בך", או שזה משהו רשמי שהיה צריך להיכנס לתיק אישי. הרמטכ"ל גם אישר שגופמן אמר לו שננזף.

בהמשך לשאלות של היו"ר לגבי האירוע, וכיצד דואגים שמפקדי אוגדות לא יעשו בצבא ככל העולה על רוחם, משיב הרמטכ"ל שעניין כזה הוא היה רואה בחומרה רבה כי "הרי לא ייתכן שכל מפקד אוגדה יתחיל פה להפעיל סוכנים, מבצעי השפעה, העברת מידע לכל מיני גורמים". אך מיד לאחר מכן מסייג ואומר "אני אמרתי לכם אמירה עקרונית. לא אמרתי על רומן שום דבר... לו היה לי מפקד אוגדה שמתחיל לעשות לבדו מבצעים שלא אמ"ן מכיר אותם ולא אמ"ץ מכיר אותם ולא הרמטכ"ל מכיר אותם... ותהליכים מסודרים אז היה לי ברדק בצבא כי זה היה עושה מול חמאס וזה היה עושה מול חזבאללה וזה היה עושה מות הסורים, אז מבחינתי כרמטכ"ל... זה לא קשור לרומן, זו אמירה עקרונית. זו החלטה שאתם תחליטו בעצמכם מה נכון ומה לא נכון. אצלי רומן יעמוד בכל הנורמות והכללים ורומן הוא קצין מעולה. אמרתי את זה בתחילת דבריי".

בהמשך, בתשובה לשאלת היו"ר: "השאלה באמת מי מהצבא ידע על כך שהוא במעצר וידע על כל העניין הזה ולא עשה כלום? זו השאלה", אמר הרמטכ"ל: "לא יודע. יש פה את הקמ"ן הזה שהפעיל אותו, יש פה חבורה שלמה של אנשים, קצין מילואים מה-[יחידה אחרת], רס"ן במודיעין מ-210, יש פה כמה דמויות. לגבי רומן נאמר שזה היה תחת האישור העקרוני שלו", אבל מיד לאחר מכן הוסיף הרמטכ"ל כי "עובדה שהוא [גופמן] קודם וממשיך להיות מקודם... אני מבחינתי, כשאני נכנסתי לתפקידי הפרשה כבר מאחוריי, כבר נסגרה... ואם עכשיו זה עומד לבחינה חוזרת אז זה עניין שאתם צריכים לבחון אותו".

כפי שהתברר לוועדה, אלוף גופמן לא נתן שום אישור עקרוני לכל האנשים שמסרו חומרים לאלמקייס. הפעולות של רס"ן צור היו ידועות לדרג המודיעיני המוסמך. זהותו של הבלוגר אלמקייס לא הייתה אמורה כלל להיות בידיעתו של אלוף גופמן. ממילא, שדבריו של הרמטכ"ל נותרים בגדר התיאוריה, כפי שהוא עצמו אמר. לעומת כן, המלצתו נותרה בעינה ללא רבב.

2.2 דברי הרמטכ"ל דדי ברנע בפני הוועדה

גם הרמטכ"ל דדי המכהן דדי ברנע ציין שאינו מכיר את פרטי המקרה. "אני שאלתי רק דבר אחד את הרמטכ"ל ולא רציתי יותר מזה כדי שכשאני אבוא לוועדה, אני אדע על מה מדובר. שאלתי: האם קיבל הערה פיקודית לתיק? כן או לא? כן. אמרתי תודה רבה".

הוא גם אמר, "אני לא מעלה על דעתי שמישהו מתחתיי יאשר בכלל מבצע כזה, בכלל, לקחת מישהו בן 17 בכלל, לאפשר לו לשבת שנה וחצי, אני לא יודע אפילו על מה, שאף אחד לא טרח לבוא ולהוציא אותו החוצה. זה לא במוסר, לא בערכים, לא בקווים של האדומים, לא במותר ובאסור".

מצד שני הוא אמר, "אני לא יודע על אלמקייס. לא ראיתי את התכניות". ועוד הוסיף, "כל הערה פיקודית יש לה גם סנקציה לצידה. זאת אומרת, אם נניח אין סנקציה לעצור קידום אז יש הערה פיקודית שאין לה סנקציה לעצור קידום. זה בסדר".

העובדות: אלוף גופמן קיבל הערה פיקודית שלא נרשמה בתיק. יש הערות פיקודיות שאין עימן סנקציה וגם לדעת הרמס"ד ברנע זה בסדר. גם לתיאור שנתן לעניין לגופו, שאכן אמור לזעזע כל אדם אילו היה נכון, לא היה קשר לעניין בפנינו.

3. סיכום ומסקנות

1. מהחומר שנמסר לנו ברור מעבר לכל ספק שהחקירה נגד העותר אורי אלמקייס נפתחה בשל הדלפות חומרים שלא היה להן דבר עם אוגדה 210 או עם מפקד האוגדה אלוף גופמן. גם ברור מעבר לכל ספק ששום חקירה לא הייתה נפתחת עקב הקשר שיצר רס"ן צור עם אלמקייס.

2. מכללי היסוד של ביטחון המידע המנחים את מערכת היחסים בין אנשי המודיעין העוסקים בהשפעה (או בהפעלה) לבין מפקד היחידה הנתמכת על ידי פעולותיהם של אנשי המודיעין עולה בבירור שזהות הבלוגר הייתה אמורה להיות ידועה לצינורות המודיעין המוסמכים אך לא למפקד האוגדה. מהחומר שבפני הוועדה עולה בבירור שגם בפועל הוא לא ידע את זהות הבלוגר;

3. כאשר אלוף גופמן ביקש לברר את זהות הבלוגר לאחר מעצרו אמר לו ראש מחב"ם שאסור לו לקבל את המידע בשל החקירה של היחידה האחרת, שאינה נוגעת כלל לאוגדה 210. ברור כי לאור הדברים האלה, אילו יזם פעולות בניגוד למה שנאמר לו, היה עובר עבירה של ביטחון מידע והייתה יכולה להיות בכך גם עבירה של שיבוש הליכי משפט;

4. באשר לחוות דעתו של היו"ר לגבי דברי הרמטכ"ל זמיר והרמס"ד ברנע בפני הוועדה – התייחסותנו המפורטת לדבריהם, בהקשר שבו הדברים נאמרו על ידיהם, מובאת בחלק 2 לעיל.

לאור הדברים האמורים לעיל, שלושת חברי הוועדה הח"מ קובעים כי לא זו בלבד שנותרנו איתנים בדעתנו שלא נפל דופי בטוהר מידותיו של רמס"ד אלוף רומן גופמן, אלא שדעתנו אף התחזקה באופן משמעותי ומהותי לאור הדברים הנוספים שלמדנו מהחומרים האלה, ואנו חוזרים ומאחלים לרמס"ד גופמן, כהנחיית הקב"ה את יהושע בן נון בעת חילופי המשמרות – "חזק ואמץ".

משה טרי
חבר

פרופ' דניאל הרשקוביץ
חבר

פרופ' טליה איינהורן
חברה